

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział 1	
Wyzwania metodologiczne zarządzania bezpieczeństwem	
Łukasz Sułkowski, Konrad Raczkowski	13
Wstęp	13
1.1. Wyzwania klasyfikacji paradygmatów w naukach o zarządzaniu	14
1.2. Od ontologii do aksjologii zarządzania bezpieczeństwem	20
1.2.1. Wymiar ontologiczny	20
1.2.2. Wymiar epistemologiczny	25
1.2.3. Wymiar metodologiczny	29
1.2.4. Wymiar aksjologiczny	31
Wnioski	33
Bibliografia	34
Rozdział 2	
Metody i techniki zarządzania bezpieczeństwem ekonomicznym	
Konrad Raczkowski	37
Wstęp	37
2.1. Bezpieczeństwo ekonomiczne – zagadnienia wprowadzające	38
2.2. Systemowe zarządzanie bezpieczeństwem ekonomicznym	43
2.3. Metody zarządzania bezpieczeństwem ekonomicznym	47
2.3.1. Gospodarstwa domowe	47
2.3.2. Przedsiębiorstwa	53
2.3.3. Gospodarka narodowa z perspektywy instytucjonalnej	56
3.4. Wspólne techniki zarządzania bezpieczeństwem ekonomicznym	65
Wnioski	68
Bibliografia	69

Rozdział 3

Zarządzanie odpornością państwa na zagrożenia środowiska naturalnego

Bazyli Poskrobko, Tomasz Poskrobko

73

Wstęp	73
3.1. Zagrożenia w systemie środowisko	75
3.1.1. Antropogeniczne obciążenie środowiska	75
3.1.2. Nieprzystosowanie się do zmian klimatu	78
3.1.3. Zagrożenia wynikające z innych antropogenicznych obciążeń środowiska	84
3.1.4. Niebezpieczeństwo powrotu pandemii chorób zakaźnych	87
3.2. Pośrednie zagrożenia środowiska przyrodniczego	89
3.3. Zarządzanie odpornością państwa na globalne zagrożenia środowiska przyrodniczego	94
3.3.1. Pojęcie odporność na zagrożenia	95
3.3.2. Narzędzia zarządzania odpornością państwa na globalne zagrożenia	98
3.3.2.1. Nowe idee i koncepcje rozwoju społeczno-gospodarczego	98
3.3.2.2. Międzynarodowe regulacje prawne i programy działania	101
3.3.2.3. Strategia kształtowanie odporności państwa na globalne zagrożenia	102
3.4. Zarządzanie bezpieczeństwem ekologicznym państwa	107
3.4.1. Bezpieczeństwo ekologiczne w systemie bezpieczeństwa narodowego	109
3.4.2. System kierowania bezpieczeństwem ekologicznym	110
3.4.3. System wykonawczy systemu bezpieczeństwa ekologicznego	113
3.4.3.1. Monitoring zagrożeń	114
3.4.3.2. System reagowania	116
Zakończenie	118
Bibliografia	119

Rozdział 4

Metody zarządzania złożonymi zagrożeniami geopolitycznymi we współczesnym świecie

Czesław Mesjasz

121

Wstęp	121
4.1. Złożoność współczesnego społeczeństwa	125
4.1.1. Definicje złożoności	125
4.1.2. Złożoność systemów społecznych	129
4.2. Interpretacje bezpieczeństwa	132
4.2.1. Ewolucja koncepcji bezpieczeństwa	132
4.2.2. Poszerzona i pogłębiona interpretacja bezpieczeństwa	134

4.2.3. Geopolityczne zagrożenia bezpieczeństwa	136
4.2.4. Zarządzanie bezpieczeństwem geopolitycznym – management czy governance?	141
4.3. Badania złożoności oraz teoria i polityka bezpieczeństwa	143
4.3.1. Systemowe cechy bezpieczeństwa	143
4.3.2. Teoria bezpieczeństwa a złożoność systemów społecznych	146
4.3.3. Opis i wyjaśnienie związków przyczynowo-skutkowych	151
4.3.4. Przewidywanie	152
4.3.5. Podejście normatywne	154
4.3.6. Retrospekcja i retrodykcja (backcasting – prognozy wygaśnięte)	154
4.3.7. Sterowanie i regulacja	155
4.4. Bezpieczeństwo i złożoność – przykłady	156
4.4.1. Związki bezpośrednie i pośrednie	156
4.4.2. Bezpośrednie i pośrednie związki pomiędzy międzynarodowym i globalnym bezpieczeństwem koncepcji systemów złożonych	157
4.4.3. Systemy złożone i rozszerzona koncepcja bezpieczeństwa	157
Wnioski	158
Bibliografia	159

Rozdział 5

Metody i techniki zarządzania bezpieczeństwem społecznym

Marek Lisiecki 165

Wstęp 165

5.1. Metody i techniki identyfikowania i prognozowania zagrożeń dla bezpieczeństwa społecznego oraz identyfikowania oczekiwań obywateli 167

5.2. Metody i techniki tworzenia prawa, konstruowania strategii działania, określania zasobów finansowych na rzecz bezpieczeństwa społecznego 178

5.3. Metody i techniki tworzenia struktur organizacyjnych realizujących działania prewencyjne, operacyjne, restrykcyjne 182

Wnioski 207

Bibliografia 207

Rozdział 6

Metody i techniki zarządzania bezpieczeństwem technologicznym

Katarzyna Sienkiewicz-Małyjurek 211

Wstęp 211

6.1. Technologia i zagrożenia technologiczne 212

6.2. Podstawy teoretyczne zarządzania bezpieczeństwem technologicznym 217

6.3. Metody i techniki wykorzystywane w zarządzaniu bezpieczeństwem technologicznym	221
6.3.1. Foresight technologiczny	222
6.3.2. Ocena oddziaływań technologii	229
6.3.3. Zarządzanie ryzykiem	232
Wnioski	238
Bibliografia	239
 Zakończenie	 244
 O autorach	 246